

KOMISIJA/VĀCIJA

TIESAS SPRIEDUMS (otrā palāta)

2005. gada 14. jūlijā *

Lieta C-433/03

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam, ko 2003. gada 10. oktobrī cēla

Eiropas Kopienu Komisija, ko pārstāv K. Šmita [*C. Schmidt*], kā arī V. Vilss [*W. Wils*] un A. Menvils [*A. Manville*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

pret

Vācijas Federatīvo Republiku, ko pārstāv V. D. Plesings [*W.-D. Plessing*], pārstāvis, kam palīdz G. Šoe [*G. Schohe*], *Rechtsanwalt*,

atbildētāja.

* Tiesvedības valoda — vācu.

TIESA (otrā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. V. A. Timmermans [*C. W. A. Timmermans*],
tiesneši R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*] (referente), K. Gulmans
[*C. Gulmann*], J. Makarčičs [*J. Makarczyk*] un P. Kūris [*P. Kūris*],

ģenerālvokāts A. Ticano [*A. Tizzano*],
sekretārs R. Grass [*R. Grass*],

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2005. gada 10. martā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar savu prasības pieteikumu Eiropas Kopienu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka:

a) vedot individuālas sarunas, noslēdzot, ratificējot un īstenojot

— Vācijas Federatīvās Republikas valdības un Rumānijas valdības nolīgumu par kuģošanu pa iekšzemes ūdensceļiem, kas parakstīts 1991. gada 22. oktobrī Bonnā (*BGBI. 1993 II, 770. lpp.*, turpmāk tekstā — “ar Rumāniju noslēgtais nolīgums”),

KOMISIJA/VĀCIJA

- Vācijas Federatīvās Republikas valdības un Polijas Republikas valdības nolīgumu par kuģošanu pa iekšzemes ūdensceļiem, kas parakstīts 1991. gada 8. novembrī Varšavā (*BGBL. 1993 II, 779. lpp.*, turpmāk tekstā — “ar Poliju noslēgtais nolīgums”), un

- Vācijas Federatīvās Republikas valdības un Ukrainas valdības nolīgumu par kuģošanu pa iekšzemes ūdensceļiem, kas parakstīts 1992. gada 14. jūlijā Bonnā (*BGBL. 1994 II, 258. lpp.*, turpmāk tekstā — “ar Ukrainu noslēgtais nolīgums”), un

- b) atsakoties denonsēt ar Rumāniju, Poliju un Ukrainu noslēgtos nolīgumus, kā arī

- Vācijas Federatīvās Republikas valdības un Čehoslovākijas Sociālistiskās Republikas valdības nolīgumu par kuģošanu pa iekšzemes ūdensceļiem, kas parakstīts 1988. gada 26. janvārī Prāgā (*BGBL. 1989 II, 1035. lpp.*, turpmāk tekstā — “ar Čehoslovākiju noslēgtais nolīgums”), un

- Vācijas Federatīvās Republikas valdības un Ungārijas Tautas Republikas valdības nolīgumu par kuģošanu pa iekšzemes ūdensceļiem, kas parakstīts 1988. gada 15. janvārī Budapeštā (*BGBL. 1989 II, 1026. lpp.*, turpmāk tekstā — “ar Ungāriju noslēgtais nolīgums”),

Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 10. pants un Padomes 1991. gada 16. decembra Regula (EEK) Nr. 3921/91, ar ko paredz nosacījumus, saskaņā ar kuriem ārvalstu pārvadātāji drīkst pārvadāt kravas vai

pasažierus pa dalībvalsts iekšējiem ūdensceļiem (OV L 373, 1. lpp), attiecībā uz a) apakšpunktā minētajiem nolīgumiem, kā arī Padomes 1996. gada 8. jūlija Regula (EK) Nr. 1356/96 par kopīgiem noteikumiem, ko piemēro kravu vai pasažieru pārvadājumiem pa dalībvalstu iekšējiem ūdensceļiem, lai ieviestu šādu pārvadāšanas pakalpojumu sniegšanas brīvību (OV L 175., 7. lpp.), attiecībā uz b) apakšpunktā minētajiem nolīgumiem.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienų tiesiskais regulējums

EK līguma noteikumi

2 EKL 10. pants ir formulēts šādi:

“Dalībvalstis veic gan vispārējus, gan īpašus attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kas izriet no šā Līguma vai ko rada Kopienas iestāžu darbība. Tās atvieglo Kopienas uzdevumu veikšanu.

Tās atturas no visiem pasākumiem, kas varētu traucēt šā Līguma mērķu sasniegšanu.”

KOMISIJA/VĀCIJA

3 Attiecībā uz transporta jomu EKL 70. pantā ir paredzēts, ka dalībvalstis Līguma mērķus īsteno ar kopēju politiku.

4 EKL 71. panta 1. punktā ir noteikts:

“Lai īstenotu 70. pantu, kā arī ievērojot transporta nozares īpatnības, Padome, apspriedusies ar Ekonomikas un sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju, saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru nosaka

- a) kopīgus noteikumus, ko piemēro starptautiskiem pārvadājumiem uz kādu dalībvalsti vai no tās, vai cauri vienai vai vairākām dalībvalstīm;
- b) nosacījumus, ar kādiem pārvadātāji, kas nav attiecīgās dalībvalsts rezidenti, tajā drīkst sniegt pārvadāšanas pakalpojumus;
- c) pasākumus, kas pastiprina transporta drošību;
- d) citus attiecīgus noteikumus.”

5 Pamatojoties uz šo pēdējo minēto normu, Padome ir pieņēmusi Regulu Nr. 3921/91 un Regulu Nr. 1356/96.

Regula Nr. 3921/91

- 6 Saskaņā ar tās trešo apsvērumu Regulas Nr. 3921/91 mērķis ir atļaut pārvadātājiem, kas nav rezidenti, nodarboties ar kravu vai pasažieru pārvadājumiem pa iekšējiem ūdensceļiem ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus dalībvalsts noteikusi pati saviem pārvadātājiem.
- 7 Šajā nolūkā regulas 1. panta 1. daļā ir noteikts, ka no 1993. gada 1. janvāra jebkuram kravu vai pasažieru pārvadātājam pa iekšējiem ūdensceļiem ir atļauts veikt kravu vai personu komercpārvadājumus pa iekšējiem ūdensceļiem dalībvalstī, kurā tas nav dibināts (turpmāk tekstā šāda darbība saukta par “kabotāžu”), ar noteikumu, ka tas veic uzņēmējdarbību kādā dalībvalstī saskaņā ar tās tiesību aktiem un, vajadzības gadījumā, ka viņam ir tiesības veikt starptautiskos kravu vai personu pārvadājumus pa iekšējiem ūdensceļiem. Panta otrajā daļā ir noteikts, ka tad, ja pārvadātājs atbilst iepriekš minētajiem nosacījumiem, tas ierobežotu laiku var nodarboties ar kabotāžu attiecīgajā dalībvalstī bez pienākuma izveidot tur juridisko adresi vai citu uzņēmumu.
- 8 Turklāt tās pašas regulas 2. panta 1. punktā ir noteikts — lai pārvadātājam atļautu nodarboties ar kabotāžu, viņš šim nolūkam var izmantot tikai tādas kuģus, kuru viens vai vairāki īpašnieki ir fiziskas personas, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā dalībvalstī un kuri ir dalībvalstu pilsoņi, vai juridiskas personas, kuru juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī un kuru [kapitāla] lielākā daļa pieder dalībvalstu pilsoņiem.
- 9 Visbeidzot, Regulas Nr. 3921/91 6. pantā ir noteikts, ka šī regula neietekmē tiesības, kuras noteiktas ar Pārskatīto konvenciju par kuģošanu Reinā, kas parakstīta 1868. gada 17. oktobrī Manheimā (turpmāk tekstā — “Manheimas Konvencija”).

Regula Nr. 1356/96

- 10 Kā izriet no Regulas Nr. 1356/96 nosaukuma un otrā apsvēruma, Regulas Nr. 1356/96 mērķis ir ieviest pakalpojumu sniegšanas brīvību kravu vai pasažieru pārvadājumu pa dalībvalstu iekšējiem ūdensceļiem jomā, atceļot visus pakalpojumu sniedzējiem noteiktos ierobežojumus to valsts piederības dēļ vai tāpēc, ka tie nav reģistrēti dalībvalstī, kurā jāsniedz pakalpojumi.

- 11 Regulas 1. un 2. pantā ir noteikts, ka visiem uzņēmējiem, kas pārvadā kravas vai pasažierus pa iekšējiem ūdensceļiem, ir atļauts veikt šīs pārvadājumu darbības dalībvalstīs un tranzītā caur tām bez diskriminācijas, kas pamatota uz viņu pilsonību vai uzņēmējdarbības veikšanas vietu. 2. pantā uzskaitīti arī šīs atļaujas nosacījumi.

- 12 Saskaņā ar šīs regulas 3. panta noteikumiem Regulas noteikumi "neietekmē trešo valstu uzņēmēju tiesības saskaņā ar Pārskatīto konvenciju par kuģošanu Reinā (Manheimas Konvenciju), Konvenciju par kuģošanu Donavā (Belgradas Konvenciju) vai tiesības, kas izriet no Eiropas Kopienas starptautiskajām saistībām".

Vācijas Federatīvās Republikas noslēgtie divpusējie nolīgumi

- 13 Šī sprieduma 1. punktā minētie nolīgumi (turpmāk tekstā — "divpusējie nolīgumi") ietver noteikumus attiecībā uz abpusēju iekšējo ūdensceļu izmantošanu pasažieru un kravu pārvadājumiem ar līgumslēdzēju pušu kuģiem.

- 14 Šajos nolīgumos tostarp paredzēts, ka pasažieru un/vai kravu pārvadājumiem ar vienas līgumslēdzējas puses kuģiem starp otras puses ostām (kabotāža) un pasažieru un/vai kravu pārvadājumiem ar vienas līgumslēdzējas puses kuģi starp otras puses ostām un trešās valsts ostām (satiksme ar trešām valstīm) ir jāsaņem īpaša līgumslēdzēju pušu attiecīgo kompetento iestāžu izsniegta atļauja.
- 15 Ar Ungāriju un Čehoslovākiju noslēgtie nolīgumi tika ratificēti ar diviem 1989. gada 14. decembra likumiem un stājās spēkā attiecīgi 1990. gada 31. janvārī un 4. maijā. Ar Rumāniju un Poliju noslēgtie nolīgumi tika ratificēti ar diviem 1993. gada 19. aprīļa likumiem un stājās spēkā attiecīgi 1993. gada 9. jūlijā un 1. novembrī. Ar Ukrainu noslēgtais nolīgums tika ratificēts ar 1994. gada 2. februāra likumu un stājās spēkā 1994. gada 1. jūlijā.

Prāvas priekšvēsture un pirmstiesas procedūra

- 16 1991. gada 28. jūnijā Komisija Padomei iesniedza priekšlikumu lēmumam par sarunu uzsākšanu sakarā ar daudzpusēja nolīguma par pasažieru un kravu pārvadājumiem pa iekšējiem ūdensceļiem noslēgšanu starp Kopienu un trešām valstīm.
- 17 Padome ar 1992. gada 7. decembra lēmumu “atļāva Komisijai veikt sarunas par daudzpusēju nolīgumu par pasažieru un kravu pārvadājumiem pa upēm starp Eiropas Ekonomikas kopienu, no vienas puses, un Poliju un Donavas Konvencijas dalībvalstīm (Ungāriju, Čehoslovākiju, Rumāniju, Bulgāriju, bijušo PSRS, bijušo Dienvidslāviju un Austriju), no otras puses, piemērojamajiem noteikumiem (turpmāk tekstā — “Padomes 1992. gada 7. decembra lēmums”).

KOMISIJA/VĀCIJA

- 18 Pēc šī Padomes lēmuma Komisija ar 1993. gada 20. aprīļa vēstuli lūdza vairākas dalībvalstis, tostarp arī Vācijas Federatīvo Republiku, "atturēties no jebkādiem pasākumiem, kas varētu apdraudēt Kopienas līmenī uzsākto sarunu pozitīvu norisi, un jo īpaši atteikties ratificēt jau parafētus vai parakstītus nolīgumus, kā arī uzsākt jaunas sarunas ar Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm kuģošanas pa iekšzemes ūdensceļiem jomā".
- 19 1994. gada 8. aprīlī Padome nolēma, ka prioritāte ir jāpiešķir sarunām ar Čehijas Republiku, Ungārijas Republiku, Polijas Republiku un Slovākijas Republiku.
- 20 Komisijas veikto daudzpusējo sarunu rezultātā 1996. gada 5. augustā tika parafēts daudzpusējā nolīguma projekts, uz kuru pamatojoties Komisija Padomei 1996. gada 13. decembrī iesniedza projektu lēmumam par vienošanos starp Eiropas Kopienu, no vienas puses, un Čehijas Republiku, Polijas Republiku un Slovākijas Republiku, no otras puses, ar ko paredz nosacījumus pasažieru un kravu pārvadājumiem pa ūdensceļiem.
- 21 Tomēr līdz šim brīdim Kopiena nav noslēgusi nevienu daudzpusējo nolīgumu ar attiecīgajām valstīm.
- 22 Ar 1995. gada 10. aprīļa brīdinājuma vēstuli un 1998. gada 24. novembra papildu brīdinājuma vēstuli Komisija uzsāka EKL 226. pantā paredzēto procedūru par valsts pienākumu neizpildi un lūdza Vācijas Federatīvo Republiku denonsēt divpusējos nolīgumus.

- 23 Tā kā Vācijas valdība 1995. gada 23. jūnija un 1999. gada 26. februāra atbildēs apstrīdēja to, ka divpusējo nolīgumu noslēgšana rada Kopienu tiesību pārkāpumu, Komisija 2000. gada 28. februārī pieņēma argumentētu atzinumu, aicinot Vācijas Federatīvo Republiku veikt vajadzīgos pasākumus šī atzinuma izpildei divu mēnešu termiņā pēc tā paziņošanas.
- 24 Uzskatot, ka situācija joprojām ir neapmierinoša, Komisija nolēma celt šo prasību.

Par pieņemamību

- 25 Vācijas valdība, pirmkārt, apgalvo, ka prasība ir nepieņemama, ciktāl tā attiecas uz nolīgumiem, kuri noslēgti ar Ungāriju un Čehoslovākiju. Šie nolīgumi argumentētajā atzinumā netika izvērtēti.
- 26 Šajā sakarā pietiek atzīmēt, ka attiecībā uz iebildumu par divpusējo nolīgumu nesaderību ar Regulu Nr. 1356/96 argumentētajā atzinumā neviennozīmīgi un vairākkārt ir minēti ar Ungāriju un Čehoslovākiju noslēgtie nolīgumi un ka atbildes uz argumentēto atzinumu 2. punktā Vācijas Federatīvā Republika ir skaidri paudusi savu nostāju šajā jautājumā.
- 27 Vācijas valdība, otrkārt, apstrīd prasības pieņemamību, ciktāl Komisija tajā atsauca uz Tiesas 2002. gada 5. novembra spriedumiem — t.s. “Atvērto griestu” (“*Ciel ouvert*”) spriedumiem — lietās C-466/98 Komisija/Apvienotā Karaliste (*Recueil*, I-9427. lpp.), C-467/98 Komisija/Dānija (*Recueil*, I-9519. lpp.), C-468/98 Komisija/Zviedrija (*Recueil*, I-9575. lpp.), C-469/98 Komisija/Somija (*Recueil*, I-9627. lpp.), C-471/98 Komisija/Beļģija (*Recueil*, I-9681. lpp.), C-472/98 Komisija/Luksemburga

(*Recueil*, I-9741. lpp.), C-475/98 Komisija/Austrija (*Recueil*, I-9797. lpp.) un C-476/98 Komisija/Vācija (*Recueil*, I-9855. lpp.), lai gan šos spriedumus pasludināja pēc pirmstiesas procedūras noslēguma. Kā norāda Vācijas valdība, pirms celt prasību sakarā ar pienākumu neizpildi, Komisijai bija jānosūta Vācijas Federatīvajai Republikai jauns argumentēts atzinums, atsaucoties uz šo jauno judikatūras kontekstu.

- 28 Lai gan ir skaidrs, ka saskaņā ar EKL 226. pantu celtās prasības priekšmeta robežas nosaka šajā normā paredzētā pirmstiesas procedūra un ka līdz ar to Komisijas argumentētais atzinums un prasība ir jābalsta uz identiskiem iebildumiem, šis nosacījums tomēr nevar ikvienā gadījumā pieprasīt, lai to formulējums pilnībā sakrīt, jo strīda priekšmets netika paplašināts vai grozīts, bet gan — gluži pretēji — tikai ierobežots (skat. it īpaši Tiesas 1997. gada 16. septembra spriedumu lietā C-279/94 Komisija/Itālija, *Recueil*, I-4743. lpp., 24. un 25. punkts; 2002. gada 25. aprīļa spriedumu lietā C-52/00 Komisija/Francija, *Recueil*, I-3827. lpp., 44. punkts, un 2002. gada 11. jūlija spriedumu lietā C-139/00 Komisija/Spānija, *Recueil*, I-6407. lpp., 18. un 19. punkts).
- 29 Savā prasības pieteikumā atsaucoties uz iepriekš minētajiem “Atvērto griestu” spriedumiem, Komisija vēlējās vienīgi norādīt uz visjaunāko judikatūru attiecībā uz principiem, kuri regulē Kopienas ekskluzīvo ārējo kompetenci, nepaplašinot, negrozot, pat neierobežojot strīda priekšmetu, kas noteikts 2000. gada 28. februāra argumentētajā atzinumā.
- 30 No iepriekš minētā izriet, ka prasība ir pieņemama.

Par prasību

- 31 Vispirms Vācijas valdība lūdz Tiesu atzīt, ka prasība ir zaudējusi savu priekšmetu, ciktāl tā attiecas uz nolīgumiem, kuri noslēgti ar Čehoslovākiju, Ungāriju un Poliju,

sakarā ar Čehijas Republikas, Ungārijas Republikas, Polijas Republikas un Slovākijas Republikas iestāšanos Eiropas Savienībā 2004. gada 1. maijā.

- 32 Šajā sakarā pietiek atgādināt, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pienākumu neizpildes esamība ir jāvērtē atkarībā no situācijas dalībvalstī, kāda tā ir, beidzoties argumentētajā atzinumā noteiktajam termiņam, un ka pēc tam sekojošās izmaiņas Tiesa nevar ņemt vērā (skat. it īpaši Tiesas 2001. gada 11. oktobra spriedumu lietā C-110/00 Komisija/Austrija, *Recueil*, I-7545. lpp., 13. punkts, un 2004. gada 19. februāra spriedumu lietā C-310/03 Komisija/Luksemburga, *Recueil*, I-1969. lpp., 7. punkts).
- 33 Šajā gadījumā argumentētajā atzinumā noteiktais termiņš beidzās 2000. gada 28. aprīlī, tāpēc Čehijas Republikas, Ungārijas Republikas, Polijas Republikas un Slovākijas Republikas iestāšanās Eiropas Savienībā šo prāvu neietekmē.
- 34 Komisija savas prasības atbalstam izvirza trīs iebildumus. Pirmkārt tā pārmet Vācijas Federatīvajai Republikai, ka tā ir iejaukusies Kopienas ekskluzīvajā ārējā kompetencē Tiesas 1971. gada 31. marta sprieduma tā saucamajā "AETR" lietā 22/70 Komisija/Padome (*Recueil*, 263. lpp.) izpratnē. Otrkārt tā atsauca uz EKL 10. panta pārkāpumu. Treškārt tā apgalvo, ka divpusējie nolīgumi nav saderīgi ar Regulu Nr. 1356/96.

Par pirmo iebildumu, kas attiecas uz iejaukšanos Kopienas ekskluzīvajā ārējā kompetencē

Lietas dalībnieku argumenti

- 35 Formulējot pirmo iebildumu, Komisija apgalvo, ka, vedot sarunas, noslēdzot, ratificējot un īstenojot ar Poliju, Rumāniju un Ukrainu noslēgtos divpusējos

nolīgumus, Vācijas Federatīvā Republika ir iejaukusies Kopienas ekskluzīvajā ārējā kompetencē, lai noslēgtu starptautiskus nolīgumus iepriekš minētā sprieduma *AETR* lietā izpratnē. Šie nolīgumi ietekmē Kopienas pieņemtus kopīgos noteikumus, kas ietverti Regulā Nr. 3921/91.

- 36 Jo īpaši Komisija uzskata, ka, ar īpašas atļaujas palīdzību atļaujot attiecīgo trešo valstu pārvadātāju kabotāžu Vācijā, minētie nolīgumi skar Regulā Nr. 3921/91 ietvertos kopīgos noteikumus, ciktāl tie, sākot ar 1993. gada 1. janvāri, pilnībā saskaņo kabotāžas atļaujas noteikumus Kopienas dalībvalstīs.
- 37 Komisija šajā sakarā norāda, ka Regulā Nr. 3921/91 ir minēti ne tikai Kopienas pārvadātāji, bet arī trešo valstu pārvadātāji, jo tās 6. pantā atzītas arī Šveices pārvadātāju piekļuves tiesības saskaņā ar Manheimas Konvenciju.
- 38 Vācijas valdība apgalvo, ka ar Poliju, Rumāniju un Ukrainu noslēgtajos nolīgumos paredzētie noteikumi neietilpst Regulas Nr. 3921/91 piemērošanas jomā vai arī jomā, ko tā lielā mērā regulē, jo šie nolīgumi neietekmē Kopienas pieņemtus kopīgos noteikumus, kas ietverti šajā regulā.
- 39 Vācijas valdība uzskata, ka Regulai Nr. 3921/91 ir tikai iekšējs raksturs. Saskaņā ar to organizē vienīgi kabotāžu uz vienas dalībvalsts ūdensceļiem, ko veic citās dalībvalstīs dibināti pārvadātāji, un tā neietver nevienu klauzulu attiecībā uz nosacījumiem, saskaņā ar kuriem trešo valstu pārvadātāji varētu saņemt atļauju sniegt kabotāžas pakalpojumus pa Kopienas ūdensceļiem.

- 40 Šajā sakarā Vācijas valdība norāda, ka atsauci uz Manheimas Konvenciju Regulas Nr. 3921/91 6. pantā nevar interpretēt kā klauzulu par attieksmi pret trešās valsts pilsoņiem [trešās valstīs dibinātiem uzņēmumiem]. Šī norma attiecas tikai uz Šveici un apstiprina vienīgi tiesības, kuras Šveicei rada minētā konvencija.

Tiesas vērtējums

- 41 Ir jāatzīmē — kaut arī Līgumā nav skaidri noteikta Kopienas ārējā kompetence pārvadājumu pa ūdensceļiem jomā, EKL 71. panta 1. punktā un 80. panta 1. punktā tomēr ir paredzētas Kopienas rīcības pilnvaras šajā jomā.

- 42 Iepriekš minētā sprieduma *AETR* lietā 16.–18. un 22. punktā Tiesa ir atzinusi, ka Kopienas kompetence slēgt starptautiskus nolīgumus izriet ne tikai no tā, kas skaidri minēts Līgumā, bet var izrietēt arī no citiem Līguma noteikumiem un aktiem, ko šo noteikumu ietvaros pieņēmušas Kopienas iestādes. Jo īpaši ikreiz, kad Līgumā minētās kopējās politikas īstenošanai Kopiena ir pieņēmusi aktus, kuri — vienalga, kādā formā — ievieš kopīgus noteikumus, dalībvalstīm vairs nav tiesību rīkoties individuāli vai pat kolektīvi, uzņemoties saistības pret trešām valstīm, kas ietekmē šos noteikumus. Pakāpeniski nosakot šos kopīgos noteikumus, tikai Kopiena var uzņemties un izpildīt tādas līgumiskas saistības pret trešām valstīm, kas ietekmē visu Kopienas tiesiskās kārtības piemērošanas jomu. Ciktāl Kopienas noteikumi tiek pieņemti Līguma mērķu īstenošanai, dalībvalstis nevar, pārsniedzot Kopienas iestāžu pilnvaras, uzņemties saistības, kas varētu skart iepriekš minētos noteikumus vai mainīt to piemērojamību.

- 43 Ja dalībvalstīm būtu atļauts uzņemties starptautiskas saistības, kas skar Kopienas noteikumus, šo noteikumu mērķu — tāpat kā Kopienas uzdevumu un Līguma mērķu — īstenošana tiktu apdraudēta (Tiesas 2005. gada 2. jūnija spriedums lietā C-266/03 Komisija/Luksemburga, Krājums, I-4805. lpp., 41. punkts).
- 44 Nosacījumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstu uzņemtās starptautiskās saistības varētu skart vai grozīt kopīgo noteikumu piemērojamību un tādējādi nosacījumus, saskaņā ar kuriem Kopiena iegūst ekskluzīvu ārējo kompetenci sakarā ar tās iekšējās kompetences īstenošanu, Tiesa tostarp ir atzinusi iepriekš minētajos “Atvērto griestu” spriedumos.
- 45 Tā tas ir gadījumā, ja šīs starptautiskās saistības ietilpst kopīgo noteikumu piemērošanas jomā vai jebkurā jomā, uz kuru jau lielā mērā attiecas kopīgie noteikumi, pat ja nav pretrunu starp šiem noteikumiem un starptautiskajām saistībām (iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Vācija 108. punkts).
- 46 Tādējādi, ja Kopiena savos iekšējos tiesību aktos ir ietvērusi klauzulas par attieksmi pret trešās valsts pilsoņiem [trešās valstīs dibinātiem uzņēmumiem] vai skaidri piešķīrusi savām iestādēm pilnvaras vest sarunas ar trešām valstīm, tā iegūst ekskluzīvu ārējo kompetenci tādā apmērā, ko nosaka šie tiesību akti (iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Vācija 109. punkts).
- 47 Tā tas ir pat tad, ja nav skaidri noteiktas klauzulas, ar ko iestādēm tiek piešķirtas pilnvaras vest sarunas ar trešām valstīm, ja Kopiena ir īstenojusi pilnīgu konkrētas jomas saskaņošanu, jo šādi pieņemti kopīgie noteikumi varētu tikt skarti iepriekš minētā sprieduma *AETR* lietā izpratnē, ja dalībvalstis paturētu tiesības vest sarunas ar trešām valstīm (iepriekš minētā sprieduma lietā Komisija/Vācija 110. punkts).

- 48 Kā secināms no Regulas Nr. 3921/91 nosaukuma un 1. un 2. panta, tajā ir paredzēti nosacījumi, kas ļauj veikt kravu vai pasažieru pārvadājumus pa dalībvalsts ūdensceļiem, un tie attiecas tikai uz Kopienas pārvadātājiem. Līdz ar to šie noteikumi attiecas tikai uz dalībvalstī dibinātiem kravu vai pasažieru pārvadātājiem pa ūdensceļiem, kas izmanto kuģus, kuru īpašnieki ir fiziskas personas, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā dalībvalstī un kuri ir dalībvalsts pilsoņi, vai juridiskas personas, kuru juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī un kuru [kapitāla] lielākā daļa pieder dalībvalstu pilsoņiem (iepriekš minētā 2005. gada 2. jūnija sprieduma lietā Komisija/Luksemburga 46. punkts).
- 49 Regulas Nr. 3921/91 6. pantā ietvertā norāde uz tiesībām, kuras izriet no Manheimas Konvencijas, nevar novest pie cita secinājuma, jo ar šo normu Kопiena tikai pieņem zināšanai tiesības, kas ar šo konvenciju ir piešķirtas Šveicei (iepriekš minētā 2005. gada 2. jūnija sprieduma lietā Komisija/Luksemburga 47. punkts).
- 50 No tā izriet, ka Regula Nr. 3921/91 neattiecas uz nosacījumiem, saskaņā ar kuriem trešo valstu kravu vai pasažieru pārvadātāji drīkst veikt pārvadājumus pa dalībvalsts ūdensceļiem (iepriekš minētā 2005. gada 2. jūnija sprieduma lietā Komisija/Luksemburga 48. punkts).
- 51 Tā kā ar Poliju, Rumāniju un Ukrainu noslēgtie nolīgumi neattiecas uz Regulas Nr. 3921/91 piemērošanas jomu, līdz ar to nevar uzskatīt, ka tie skar šo jomu, kā to savā pamatojumā ir norādījusi Komisija.
- 52 Turklāt tas vien, ka Regula Nr. 3921/91 neattiecas uz tādu trešās valstīs dibinātu pārvadātāju situāciju, kuri veic uzņēmējdarbību Kopienā, norāda, ka ar šo regulu veiktā saskaņošana nav pilnīga.

- 53 Tādējādi Komisija nepamatoti uzskata, ka Kopiena ir ieguvusi ekskluzīvu ārējo kompetenci sprieduma *AETR* lietā izpratnē ar Poliju, Rumāniju un Ukrainu noslēgto nolīgumu regulētajā jomā.
- 54 Šādos apstākļos pirmais iebildums ir jānoraida.

Par otro iebildumu, kas attiecas uz EKL 10. panta pārkāpumu

Lietas dalībnieku argumenti

- 55 Formulējot otro iebildumu, Komisija apgalvo, ka, ratificējot un īstenojot ar Poliju, Rumāniju un Ukrainu noslēgtos nolīgumus pēc tam, kad Padome 1992. gada 7. decembrī bija nolēmusi pilnvarot Komisiju Kopienas vārdā vest sarunas par daudzpusēju nolīgumu un kad savā 1993. gada 20. aprīļa vēstulē tā bija lūgusi Vācijas valdību atteikties ratificēt šos nolīgumus, Vācijas Federatīvā Republika ir apdraudējusi šī lēmuma izpildi un nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 10. pants. Komisijas vēstās sarunas par daudzpusēju nolīgumu Kopienas vārdā, kā arī tā vēlāka noslēgšana Padomes vārdā tika apgrūtināta dalībvalsts individuālas iejaukšanās dēļ.
- 56 Savā replikā Komisija piebilst, ka ar Čehoslovākiju noslēgtā nolīguma paturēšana spēkā ar 1993. gada 24. marta paziņojumu, kas 1993. gada 22. aprīlī publicēts *Bundesgesetzblatt (BGBl. 1993 II, 762. lpp.)*, arī ir EKL 10. panta pārkāpums.

- 57 Vācijas valdība apgalvo, ka saskaņā ar lojālas sadarbības principu dalībvalstīm nevar būt ierobežojumu denonsēt ar trešām valstīm jau noslēgtus divpusējos nolīgumus tikai tāpēc, ka Komisija jau ir uzsākusi sarunas tajā pašā jomā, kuru regulē nolīgumi. Tā kā šādu sarunu noslēgums un daudzpusēja nolīguma noslēgšana Kopienas vārdā patī par sevi nav garantēta, denonsēšana varētu radīt “tiesību roba” situāciju līdz brīdim, kad, iespējams, stājas spēkā šis daudzpusējais nolīgums.
- 58 Jebkurā gadījumā šis dalībvalsts valdība uzskata, ka ir izpildījusi EKL 10. panta prasības, jo pēc konsultēšanās ar Komisiju divpusējo nolīgumu sarunu laikā tā apņēmas tos denonsēt, tiklīdz tiks noslēgts Kopienas nolīgums, un līdz sešiem mēnešiem samazināja to denonsēšanas termiņu.
- 59 Vācijas valdība turklāt norāda, ka divpusējie nolīgumi tika parakstīti pirms Padomes 1992. gada 7. decembra lēmuma pieņemšanas.

Tiesas vērtējums

- 60 Pirmkārt, attiecībā uz to, vai ir pieņemams iebildums par nolīguma ar Čehoslovākiju paturēšanu spēkā, ir jāatzīst, ka Komisija to izvirzīja savā replikas rakstā un līdz ar to Tiesa nevar to izvērtēt. Šo iebildumu Komisija nav minējusi savā pieteikumā par lietas ierosināšanu (šajā sakarā skat. Tiesas 1988. gada 14. jūlija spriedumu lietā 298/86 Komisija/Belģija, *Recueil*, 4343. lpp., 8. punkts).

- 61 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru lietas dalībnieks tiesvedības laikā nevar grozīt pašu strīda priekšmetu, tādēļ prasības pamatotība ir jāizvērtē vienīgi attiecībā uz prasījumiem, kas ietverti pieteikumā par lietas ierosināšanu (skat. it īpaši Tiesas 1979. gada 25. septembra spriedumu lietā 232/78 Komisija/Francijs, *Recueil*, 2729. lpp., 3. punkts, un 2000. gada 6. aprīļa spriedumu lietā C-256/98 Komisija/Francijs, *Recueil*, I-2487. lpp., 31. punkts).
- 62 Līdz ar to, tā kā Komisijas iebildums attiecas uz nolīguma ar Čehoslovākiju paturēšanu spēkā, tas ir jānoraida kā nepieņemams.
- 63 Otrkārt, attiecībā uz minētā iebilduma pamatotību ir jāatgādina, ka EKL 10. pantā ir noteikts — dalībvalstis atvieglo Kopienas uzdevumu veikšanu un atturas no jebkuriem pasākumiem, kas varētu traucēt Līguma mērķu sasniegšanu.
- 64 Tāpat ir jāatgādina, ka šis lojālās sadarbības pienākums ir piemērojams vispārīgi un nav atkarīgs nedz no attiecīgās Kopienas kompetences ekskluzīvā rakstura, nedz arī no iespējamām dalībvalstu tiesībām uzņemties saistības pret trešām valstīm (iepriekš minētā 2005. gada 2. jūnija sprieduma lietā Komisija/Luksemburga 58. punkts).
- 65 Šajā sakarā Tiesa jau ir atzinusi, ka uz dalībvalstīm attiecas īpaši rīcības un atturēšanās pienākumi situācijā, kad Komisija Padomei ir iesniegusi priekšlikumus, kuri, kaut arī Padome tos nebūtu pieņēmusi, ir pamats saskaņotai Kopienas darbībai (Tiesas 1981. gada 5. maija spriedums lietā 804/79 Komisija/Apvienotā Karaliste, *Recueil*, I-1045. lpp., 28. punkts, iepriekš minētā 2005. gada 2. jūnija sprieduma lietā Komisija/Luksemburga 59. punkts).

- 66 Tāda lēmuma pieņemšana, ar ko Komisija tiek pilnvarota vest sarunas par daudzpusēju nolīgumu Kopienas vārdā, iezīmē sākumu Kopienas saskaņotai darbībai starptautiskā līmenī, un ar to dalībvalstīm tiek uzlikts ja ne atturēšanās pienākums, tad vismaz ciešas sadarbības pienākums ar Kopienas iestādēm, lai atvieglotu Kopienas uzdevumu izpildi un nodrošinātu tās starptautisko darbību un pārstāvības vienotību un saskaņotību (iepriekš minētā 2005. gada 2. jūnija sprieduma lietā Komisija/Luksemburga 60. punkts).
- 67 Šajā gadījumā — kā to ir atzīmējis ģenerāladvokāts savu secinājumu 92. punktā — Padomes 1992. gada 7. decembra lēmuma pieņemšana izraisīja to tiesisko ietvaru būtiskas izmaiņas, kuros noslēgti nolīgumi ar Poliju, Rumāniju un Ukrainu, un padarīja par nepieciešamu ciešāku sadarbību un apspriešanos ar Komisiju, pirms šie nolīgumi tiek ratificēti un īstenoti.
- 68 Kā to turklāt ir uzsvēris ģenerāladvokāts savu secinājumu 90. un 91. punktā, lai gan Vācijas valdības un Komisijas konsultācijas notika ar Poliju, Rumāniju un Ukrainu noslēgto nolīgumu sarunu un parakstīšanas laikā, t.i., pirms Padomes 1992. gada 7. decembra lēmuma pieņemšanas, ir skaidrs, ka pēc šī datuma Vācijas Federatīvā Republika ratificēja un īstenoja šos nolīgumus, nesadarbojoties vai neapspriežoties ar Komisiju.
- 69 Šādi rīkojoties, šī dalībvalsts apdraudēja Padomes 1992. gada 7. decembra lēmuma īstenošanu un līdz ar to arī Kopienas uzdevumu izpildi, kā arī Līguma mērķu sasniegšanu.

- 70 Konsultēšanās ar Komisiju bija nepieciešama jo vairāk tādēļ, ka Padome ar Komisiju bija vienojušās — Kopienas vārdā vesto daudzpusēja nolīguma sarunu procesam tiks piemēroti noteikumi, ko ietver 1992. gada 7. decembra pilnvarojumam uzsākt sarunas pievienotā džentlmeņu vienošanās un kuri paredz ciešu Komisijas un dalībvalstu savstarpējo koordināciju. Šajā sakarā džentlmeņu vienošanās II sadaļas 3. punkta d) apakšpunktā ir noteikts, ka “sarunas Komisija ved Kopienas vārdā, un dalībvalstu pārstāvji uzstājas tikai pēc Komisijas lūguma”, un ka “dalībvalstu pārstāvji atturas no jebkuras darbības, kas varētu apdraudēt Komisijas uzdevumu pienācīgu izpildi”.
- 71 Lai gan ir skaidrs — kā to uzsver Vācijas valdība, — ka divpusējie nolīgumi tika parakstīti pirms Padomes 1992. gada 7. decembra lēmuma pieņemšanas, tik un tā ar Poliju, Rumāniju un Ukrainu noslēgtie nolīgumi tika ratificēti un īstenoti pēc šī datuma.
- 72 Visbeidzot, fakts, ka Vācijas valdība apņēmas denonsēt divpusējos nolīgumus, tiklīdz Kopienas vārdā tiek noslēgts daudzpusējs nolīgums, nepierāda, ka tika ievērots EKL 10. pantā paredzētais lojālas sadarbības pienākums. Tā kā tas notika pēc minētā nolīguma sarunām un tā noslēgšanas, denonsēšana zaudēja jebkādu lietderīgo iedarbību, jo tā nekādā veidā neatviegloja Komisijas vestās daudzpusējās sarunas.
- 73 No iepriekš minētā izriet, ka, ratificējot un īstenojot ar Poliju, Rumāniju un Ukrainu noslēgtos nolīgumus, nesadarbojoties vai neapspriežoties ar Komisiju, Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 10. pants.

74 No tā izriet, ka otrais iebildums ir pamatots, kā tas ir norādīts iepriekšējā punktā.

Par trešo iebildumu, kas attiecas uz divpusējo nolīgumu nesaderību ar Regulu Nr. 1356/96

Lietas dalībnieku argumenti

75 Formulējot trešo iebildumu, Komisija apgalvo, ka divpusējo nolīgumu noteikumu, saskaņā ar kuriem pēc kompetentās iestādes izdotas īpašas atļaujas saņemšanas ar attiecīgajās trešās valstīs reģistrētiem kuģiem drīkst sniegt pārvadājumu pakalpojumus pa Vācijas Federatīvās Republikas un citu Kopienas dalībvalstu ūdensceļiem, uzturēšana spēkā pēc Regulas Nr. 1356/96 pieņemšanas ir nesaderīga ar minētās regulas 1. un 2. pantu, ka arī ar tās vispārīgajiem mērķiem.

76 Ļaujot Vācijas Federatīvajai Republikai vienpusēji piešķirt piekļuves tiesības vai vismaz rezervējot šai dalībvalstij tiesības vienpusēji piešķirt tiesības piekļūt Kopienas iekšējiem ūdensceļiem tādiem pārvadātājiem, kuri neatbilst Regulas Nr. 1356/96 noteikumiem, ar divpusējiem nolīgumiem vienpusēji un bez Kopienas kontroles tiek grozīta Kopienas tiesību noteikumu par pārvadājumu pakalpojumu pa dalībvalstu ūdensceļiem brīvu sniegšanu būtība un piemērošanas joma. Kā norāda Komisija, ir skaidrs, ka Čehijas, Ungārijas, Polijas, Rumānijas, Slovākijas un Ukrainas pārvadātāji un uzņēmumi, kam varētu piešķirt atļauju saskaņā ar šiem nolīgumiem, lai sniegtu pārvadājumu pakalpojumus starp Vācijas Federatīvo Republiku un citām Kopienas dalībvalstīm, neatbilst nevienam no šiem nosacījumiem.

77 Vācijas valdība apgalvo, ka divpusējie nolīgumi neatrodas Regulas Nr. 1356/96 piemērošanas jomā vai jomā, ko tā lielā mērā regulē.

78 Kā norāda šī valdība, Regulas Nr. 1356/96 vienīgais mērķis ir izveidot iekšējo tirgu, definējot kopīgus noteikumus, kas piemērojami kravu vai pasažieru pārvadājumiem pa dalībvalstu iekšējiem ūdensceļiem, un tajā nav iekļauts neviens noteikums, kas regulē trešo valstu uzņēmumu piekļuvi pasažieru vai kravu pārvadājumu pakalpojumiem pa Kopienas iekšējiem ūdensceļiem.

Tiesas vērtējums

79 Jāatgādina, ka Regulas Nr. 1356/96 galvenais mērķis ir īstenot pakalpojumu sniegšanas brīvību kravu vai pasažieru pārvadājumu pa dalībvalstu iekšējiem ūdensceļiem jomā, likvidējot visus ierobežojumus vai diskrimināciju attiecībā uz pakalpojumu sniedzēju tā pilsonības vai uzņēmējdarbības veikšanas vietas dēļ.

80 Saskaņā ar Regulas Nr. 1356/96 2. pantu šī kravu vai pasažieru pārvadājumu pakalpojumu pa ūdensceļiem brīvas sniegšanas kārtība attiecas uz pārvadātājiem:

— kas ir dibināti dalībvalstī saskaņā ar šīs dalībvalsts likumiem,

- kas šajā dalībvalstī ir tiesīgi veikt kravu vai pasažieru starptautiskos pārvadājumus pa iekšzemes ūdensceļiem,

- kas šādām pārvadājumu darbībām izmanto iekšējo ūdeņu kuģus, kas ir reģistrēti dalībvalstī vai kuriem — ja tie nav reģistrēti — ir apliecība par piederību dalībvalsts flotei, un

- kas atbilst Padomes Regulas Nr. 3921/91 2. pantā paredzētajiem nosacījumiem, proti, izmanto kuģus, kuru viens vai vairāki īpašnieki ir fiziskas personas, kuru dzīvesvieta ir dalībvalstī un kuri ir dalībvalsts pilsoņi, vai juridiskas personas, kurū juridiskā adrese ir dalībvalstī un kuru [kapitāla] lielākā daļa pieder dalībvalstu pilsoņiem.

81 Lai gan ar Regulu Nr. 1356/96 tiek nodibināta brīvas pārvadājumu pakalpojumu pa Kopienas dalībvalstu iekšējiem ūdensceļiem sniegšanas kārtība attiecībā uz tajās dibinātajiem pārvadātājiem, ir jāsecina, ka ar Regulu Nr. 1356/96 tādējādi ieviestās sistēmas mērķis vai sekas nav kavēt trešās valstīs dibinātus pārvadātājus — vai ar trešās valstīs reģistrētiem kuģiem — sniegt šos pakalpojumus Kopienas dalībvalstīs (skat. iepriekš minētā 2005. gada 2. jūnija sprieduma lietā Komisija/Luksemburga 73. punktu).

82 Turklāt divpusējie nolīgumi neievieš sistēmu pakalpojumu sniegšanas brīvībai kravu vai pasažieru pārvadājumu pa dalībvalstu iekšējiem ūdensceļiem jomā attiecībā uz Čehijas, Ungārijas, Polijas, Slovākijas, Rumānijas un Ukrainas pārvadātājiem, bet gan tikai paredz iespēju saskaņā ar līgumslēdzēju pušu kompetento iestāžu izdotu atļauju sniegt šos pakalpojumus ar trešās valstīs reģistrētiem kuģiem starp Vācijas Federatīvo Republiku un citām Kopienas dalībvalstīm.

- 83 No tā izriet, ka, pretēji Komisijas apgalvotajam, ar divpusējo nolīgumu noteikumiem netiek grozīta nedz Regulas Nr. 1356/96 normu būtība, nedz arī to piemērošanas joma.
- 84 Šādos apstākļos trešais iebildums ir jānoraida.
- 85 Ņemot vērā visus iepriekšējos apsvērumus, pirmkārt, ir jāatzīst, ka, ratificējot un īstenojot divpusējos nolīgumus, nesadarbojoties vai neapspriežoties ar Komisiju, Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 10. pants, un, otrkārt, prasība pārējā daļā ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 86 Atbilstoši Reglamenta 69. panta 3. punkta pirmajai daļai, ja abiem lietas dalībniekiem spiedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs, Tiesa var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši. Tā kā Komisijas prasība ir apmierināta tikai daļēji, katrs lietas dalībnieks sedz savus tiesāšanās izdevumus pats.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (otrā palāta) nospiež:

1) ratificējot un īstenojot

- Vācijas Federatīvās Republikas valdības un Rumānijas valdības nolīgumu par kuģošanu pa iekšzemes ūdensceļiem, kas parakstīts 1991. gada 22. oktobrī Bonnā,

- Vācijas Federatīvās Republikas valdības un Polijas Republikas valdības nolīgumu par kuģošanu pa iekšzemes ūdensceļiem, kas parakstīts 1991. gada 8. novembrī Varšavā, un

- Vācijas Federatīvās Republikas valdības un Ukrainas valdības nolīgumu par kuģošanu pa iekšzemes ūdensceļiem, kas parakstīts 1992. gada 14. jūlijā Bonnā,

nesadarbojoties vai neapspriežoties ar Eiropas Kopienu Komisiju, Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 10. pants;

- 2) prasību pārējā daļā noraidīt;

- 3) Eiropas Kopienu Komisija un Vācijas Federatīvā Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.

[Paraksti]